

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ

УДК 330.101.2

Дуба О.М., к.е.н., доцент
кафедри інвестиційної діяльності
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ТЕОРЕТИЧНА ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ГЕНЕЗИС ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ

THEORETICAL PARADIGM OF INNOVATIVE ACTIVITY: GENEZIS AND TRANSFORMATION

PhD in Economics, Associate Professor
Kyiv National Economic University
Named after Vadym Hetman

АНОТАЦІЯ: У статті обґрунтовано основні теоретичні парадигми інноваційної діяльності. Розглянуто точки зору вітчизняних і зарубіжних вчених на її природу та сутність. Проведено аналіз еволюції поглядів на інноваційну діяльність та її теоретичне обґрунтування.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інноваційна діяльність, інновація, теорія, парадигма інноваційної діяльності.

ABSTRACT: In the article are explored the main theoretical paradigms of innovative activity. The attention is paid to the points of views of national and foreign scientists upon its nature and mean. The evolution of points of views upon innovative activity and its description is analyzed.

KEY WORDS: innovative activity, innovation, theory, paradigm of innovative activity.

На сьогодні розвиток суспільства відбувається за рахунок систематичного впровадження нововведень, що реалізуються в рамках інноваційної діяльності, яка здійснює безпосередній вплив на виробництво та фінансово-економічні результати діяльності суб'єктів господарювання. Комплексний характер інноваційної діяльності зумовлює виникнення та еволюцію різноманітних теоретичних підходів до обґрунтування проблем і перспектив інноваційної діяльності.

Тому, метою нашого дослідження є аналіз поглядів класиків політичної економіки та наших сучасників на сутність і природу інноваційної діяльності, їх трансформацію та розвиток. Це сприятиме поглибленню розуміння теоретичної основи інноваційної діяльності для активізації її застосування на практиці сьогодення.

До недавнього часу у вітчизняній і зарубіжній науці не має єдиних поглядів щодо сутності категоріального апарату дослідження інноваційної діяльності. У результаті часто одним поняттям позначаються явища й процеси, які мають суттєві відмінності за характером інноваційних робіт, часом їх проведення, кінцевим результатом і тому подібним. Самі по собі термінологічні відмінності не можуть перешкодити здійсненню інноваційної діяльності. Проте у випадках, пов'язаних із розглядом інноваційної діяльності як об'єкту державного управління, визначенням пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, наданням їм економічних переваг, ця обставина має суттєве значення.

На взаємозв'язок науки та виробництва звернув увагу ще в XVII столітті французький просвітник Жан Кондорсе. Він відмічав, що «прогрес наук забезпечує прогрес промисловості, який сам потім прискорює наукові досягнення, й це взаємний вплив, дія якого поновлюється, має бути віднесеним до найпродуктивніших, наймогутніших причин удосконалення людського роду». Він також указував на загальний характер наукових знань, відмічаючи, що «для кожного покоління неминуче зростає та сума знань, яку можна отримати за один і той самий проміжок часу, із тією ж самою розумовою силою» [1].

Потужний поштовх до початку наукових досліджень сутності інновацій та інноваційної діяльності та їх ролі в економічному розвитку дали праці українського економіста М. І. Туган-Барановського. Його дослідження циклічного характеру економічного розвитку у роботі «Періодичні промислові кризи» (1900 р.) ініціювали наступне вивчення причин цих циклів, головною з яких були визнані інновації [2].

М. Д. Кондратьєв продовжив дослідження кризових явищ в економіці капіталістичних країн. У своїх працях «Великі цикли кон'юнктури та теорія передбачення» [3] і «Проблеми економічної динаміки» [4] він висунув ідею про існування великих циклів кон'юнктури, які утворюються від кожного базового нововведення і являють собою множину вторинних, удосконалюючи нововведень.

Ідеї циклічності економічного розвитку, пошук наукових пояснень їх причин вплинули на австрійського економіста Йозефа Шумпетера. У роботі «Теорія економічного розвитку», яка була

видана у 1911 р., і в наступних працях Й. Шумпетер показав, що економічні зміни є результатом нововведень, а процес впровадження нововведень відбувається стрибкоподібно, що, у свою чергу, призводить до циклічних змін в економіці [5]. Й. Шумпетер розрізняв категорії «винахід» і «нововведення», відмічаючи, що остання виступає як категорія підприємницької діяльності та не зводиться лише до змін у технічному базисі виробництва. При цьому він значне місце приділяв ролі підприємця в інноваційному процесі. Відповідно до його поглядів підприємець є тим ланцюгом, що з'єднує винахід і нововведення.

Й. Шумпетер висунув ідею про те, що інновації з'являються в економіці не рівномірно, а як цілісна система нових продуктів і технологій. «Інновації рідко залишаються ізольованими. Вони мають тенденцію до утворення кластерів, адже спочатку деякі фірми, а потім більшість наслідують...успішну інновацію» [5]. Ця ідея стала відправною точкою для подальших досліджень процесу дифузії інновації, зокрема, теоретичної концепції розподілу і перерозподілу суспільних витрат на їх створення та економічного ефекту від їх використання і ролі держави у цьому процесі.

Після Й. А. Шумпетера багато вчених почали приділяти інноваціям та інноваційній діяльності значне місце у своїх дослідженнях, виникли так звані «постшумпетерівські» теорії інновацій. Найвідомішими представниками цього напрямку з-поміж західних науковців є Г. Менш, К. Фрімен, Б. Твісс, П. Друкер.

Німецький учений Герхард Менш пов'язує темпи економічного зростання й циклічність із появою базових інновацій. Г. Менш уточнив класифікацію інновацій Шумпетера. Він виділив три великі групи інновацій: базисні, покращуючі та псевдоінновації. У праці «Технологічний пат: Інновації долають депресію» Г. Менш робить висновок, що коли базисні інновації вичерпують свій потенціал, виникає ситуація «технологічного пату», яка визначає застій в економічному розвитку, й, навпаки, висока концентрація базисних інновацій дає змогу подолати «технологічний пат» і започатковує економічне зростання на якісно новій основі [6]. Промисловий розвиток, на його думку — це перехід від одного технологічного пату до іншого, у процесі якого базисні інновації поступаються місцем покращуючим і далі — псевдоінноваціям. Він відмічає, що технологічний пат приходиться на фазу рецесії довгої хвилі, а в стадії депресії економіка виявляється структурно готовою для переходу до нових базисних інновацій. Саме на цієї стадії за рахунок дифузій нововведень у виробництво утворюються кластери базисних інновацій.

Г. Менш пояснює нерівномірність інноваційної активності особливостями функціонування ринкової економіки. Якщо доходність інвестицій у фінансовому секторі вища середньої доходності інвестицій у секторі реального виробництва, економіка не готова до інвестицій у сектор реального виробництва. У разі зниження норми прибутку в фінансовому секторі, менше як у виробництві, економіка вважається підготовленою до інвестування у сектор реального виробництва. Впровадження базисних інновацій виявляється єдиною можливістю прибуткового інвестування у стадії депресії. Встановлюючи зв'язок ринкового механізму з перервами у потоці базисних інновацій, Г. Менш виділяє такі недоліки ринку: намагання фірм заощаджувати на витратах на інновації, а, відтак — і зачну інертність у переорієнтації ресурсів із «старих» галузей у «нові»; намагання отримувати прибуток у короткостроковому періоді, що не відповідає необхідності прийняття рішень на довгострокову перспективу, які необхідні для базисних інновацій. Ці твердження є виключно важливими для розуміння ролі держави в інноваційному процесі та формування ефективної державної інноваційної політики.

Згодом на основі робіт Кондратьєва, Шумпетера, Менша та на підставі аналізу економічної ситуації у США 1980-х років американський економіст і соціолог П. Друкер зробив висновок, що при спаді розвитку галузей промисловості спостерігалася не стагнація, а економічне зростання, викликане підвищенням підприємницької активності у сфері інновацій (це, так званий, «атиповий цикл Кондратьєва»). Він вважав, що «для успіху підприємництва необхідно тільки одне: дотримуватися обов'язкової умови — воно повинно бути систематизованим і таким, що управляється, спиратися на цілеспрямовану інноваційну політику» [7].

Центральною фігурою інноваційного процесу П. Друкер вважає інноватора-підприємця, а головним завданням суспільства — створення сприятливих соціально-економічних умов для його діяльності. Він виділяє три основні умови успіху інноваційної діяльності:

- інноваційна діяльність — це кропітка робота, яка потребує неабиякої майстерності, наполегливості, самовідданості (що не можуть компенсувати талант й освіченість) та творчості, переважно в одній сфері діяльності;

- інноватори повинні покладатися перш за все на себе у процесі нововведення (через високий ризик і кінцеву винагороду за роботу);

- інноваційна діяльність має бути пов'язаною з ринком, сфокусованою на ринок та ним керуватись [8].

Ідеї П. Друкера підтримали багато учених-економістів, утворивши таким чином новий напрям інноватики — так звану «теорію прискорення», або інноваційного підприємництва. Чільне місце в дослідженнях представників цієї теорії займають питання прогнозування темпів економічного зростання завдяки активізації інноваційної діяльності, підвищення ефективності віддачі інвестицій в інноваційну сферу, напрямів і методів реалізації політики державного сприяння розвитку інноваційної діяльності.

У праці «Технологічні зміни та функція сукупного виробництва» Роберт Соллоу, узагальнивши досвід розвитку промисловості, зауважив, що саме активна інноваційна діяльність підприємств різних форм власності дедалі більше визначає темпи їх економічного зростання. За його підрахунками, валовий національний продукт США в період з 1909 по 1949 рр. збільшився на 87,5 % за рахунок «технологічних змін», тобто інновацій [9, 10].

Окремою новітньою гілкою теорії інноваційного підприємництва є соціально-психологічна модель прискорення інноваційного розвитку, представниками якої є Х. Барнет, Е. Вітте, Е. Денісон [11].

Об'єктом дослідження цієї теорії є інноваційна діяльність, стимули та перешкоди, які виникають у процесі створення і впровадження інновацій. Для активізації інноваційної діяльності, згідно згаданої теорії, необхідно організувати плідну сумісну роботу «владних стимуляторів» (адміністрації) і «кваліфікованих стимуляторів» (інноваторів) — свого роду «творчу групу», де фахівці вирішують проблеми створення інновацій, а адміністрація — їх впровадження і усунення будь-яких перешкод [12].

Важливим напрямом теорії інноваційних процесів є концепції дифузії інновацій, у яких здійснюється спроба дати пояснення процесу розповсюдження інновацій у часі та просторі. Ці концепції розробляються в роботах Е. Менсфілда [13], А. Грублера [14], Е. Роджерса [15], Т. Хегерстранда [16], А. Г. Круглікова [17]. З-поміж найвідоміших концепцій дифузії інновацій, відповідно до предмета нашого дослідження, слід виділити концепцію передачі інформації про технологічні інновації через інформаційні канали. Оскільки саме вона у країнах, що переходять до стадії постіндустріального розвитку, вважається теоретичною основою втручання держави у процеси перерозподілу прибутку, що виникає у результаті виробництва та споживання інноваційних товарів.

До розроблення теорії інновацій і формування на її основі практичних рекомендації щодо реалізації державної економічної

політики з метою стимулювання інноваційної діяльності наприкінці 80-х рр. XX ст. активно підключилися вітчизняні учені. Характерним для досліджень українських учених є приділення значної уваги проблемам гуманізації економічного розвитку, становленню економіки знань, надання переваги людському фактору в розвитку економіки інноваційного типу. Таке розуміння проблем інноваційного розвитку створює основу для формування в Україні нового механізму державного управління інноваційною діяльністю. У наукових працях В. П. Александрової, А. І. Амоші, А. С. Гальчинського, В. М. Гейця, М. С. Герасимчука, Г. М. Добрава, С. І. Дорогунцова, І. І. Лукинова, В. П. Семиноженко, А. А. Чухна та інших закладені підвалини формування в Україні механізму державного управління інноваційною діяльністю. Вплив технологічних змін на розвиток економіки та проблеми економічної оцінки державних пріоритетів технологічного розвитку розглядаються у роботах Ю. М. Бажала [9]. Економічний механізм реалізації інноваційної політики держави досліджується у роботах О. О. Лапко [18]. Механізм розробки та комерціалізації інновацій розкритий у працях В. С. Савчука [19]. Управлінню технологічним розвитком промисловості присвячені праці Л. І. Федулової [20]. Питання довготривалих тенденцій у розвитку науки, техніки та економіки, класифікація інновацій, стратегії інноваційного розвитку економіки та інноваційної діяльності є предметом доволі глибоко дослідження у працях російських учених А. І. Анчишкіна, С. Ю. Глаз'єва, Б. Н. Кузика, Д. С. Львова, А. І. Прігожина, Ю. В. Яковця.

Різноманітність поглядів вітчизняних авторів на поняття інноваційної діяльності зумовило виникнення різних точок зору на трактування її характеру. Так, одна група авторів стверджує, що інноваційна діяльність — це вид діяльності, а інша — що це процес.

На думку Мочерного С. В., інноваційна діяльність — це вид діяльності, пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, інших науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт, введений на ринок, у новий чи покращений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до соціальних послуг.

І. В. Войтов інноваційною діяльністю вважає діяльність, спрямовану на створення і практичне використання (доведення до споживача) нових або вдосконалених видів продукції, технологій, послуг або організаційних рішень адміністративного, виробничого, комерційного або іншого характеру, що забезпечують економічний (соціальний, екологічний чи інший) ефект.

На думку П. М. Завліна — це діяльність, що пов'язана з трансформацією результатів наукових досліджень і конструкторських розроблень у новий продукт, удосконалений технологічний процес чи новий підхід до соціальних послуг, спрямована на використання і комерціалізацію цих результатів, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг.

Т. В. Майорова вважає, що інноваційна діяльність — це діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг.

О. В. Васильєв розуміє інноваційну діяльність як діяльність, спрямовану на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг як процес.

Т. О. Скрипко вважає, що інноваційна діяльність — процес, спрямований на реалізацію результатів завершених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий або вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, а також супутні наукові дослідження і розробки.

О. В. Хмельницька стверджує, що інноваційна діяльність — це процес зі стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технологічної підготовки виробництва, виробництва і оформлення нововведень, їх впровадження та комерційної реалізації на ринку з метою отримання прибутку, поширення в інші сфери.

Р. А. Фатхутдинов розуміє інноваційну діяльність як процес стратегічного маркетингу, НДДКР, організаційно-технічної підготовки виробництва, виробництва й оформлення нововведень, їх впровадження (або перетворення на інновацію) і поширення в інші сфери [21].

На сьогодні з одного боку, інноваційну діяльність розуміють як процес, спрямований на розробку і реалізацію результатів завершених наукових досліджень і розробок або певних науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, який реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим процесом наукові розробки та дослідження [22—24], з іншого — інноваційна діяльність спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень і розробок, що сприяє випуску на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг [25, 26].

У результаті дослідження генезису та трансформації теоретичної парадигми інноваційної діяльності, констатуємо суперечливість даного поняття, що пов'язано із його комплексністю та залежністю на практиці інноваційної діяльності від зовнішнього середовища її реалізації. Проте, спільним для наведених точок зору є націленість інноваційної діяльності на удосконалення, оновлення, розвиток. Це в свою чергу підтверджує подальшу актуальність таких досліджень в умовах сучасного швидкоплинного суспільства, яке в першу чергу націлено на зміни за посередництвом інноваційної діяльності.

Список літератури

1. *Кондорсэ Ж. А.* Эскиз исторической картины прогресса человеческого разума / Ж. А. Кондорсэ. — М.: Соцэкгиз, 1936. — 255 с.
2. *Туган-Барановский М. И.* Периодические промышленные кризисы. История английских кризисов. Общая теория кризисов: Избранное / М. И. Туган-Барановский. — М.: Наука, 1997. — 573 с.
3. *Кондратьев Н. Д.* Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Н. Д. Кондратьев. — М.: Экономика, 2002. — 765 с.
4. *Кондратьев Н. Д.* Проблемы экономической динамики / Н. Д. Кондратьев. — М.: Экономика, 1989. — 523с.
5. *Шумпетер И. А.* Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры) / И. А. Шумпетер. — М.: Прогресс, 1982. — 455 с.
6. *Mensh G.* Stalemate in Technology: Innovation Overcome the Depression. — Cambridge, Mass., 1979. — 247 p.
7. *Drucker P. F.* Our Entrepreneurial Economy // Harvard Business Review. — 1984, Jan.-Feb. — pp. 64 — 68.
8. *Друкер П.* Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / Питер Ф.Друкер; [пер. з англ.]. — К.: Україна, 1994. — 319 с.
9. *Бажал Ю. М.* Економічна теорія технологічних змін: Навч. Посібник для вузів / Міжнародний фонд «Відродження». — К.: Заповіт, 1996. — 240 с.
10. *Битюкова И. Е.* Инновационный подход к использованию информационных технологий с целью повышения эффективности внедрения результатов науки в производство // Наука та наукознавство. — 2000. — №1. — 2. — С. 154—159.
11. *Denison E. F.* Trends in American Economic Growth (1929 — 1982). — Washington, D.C.: The Brookings Institutional, 1990. — 300 p.
12. *Куликов Г. Т.* Мотивация труда наёмных работников. Монография / Г.Т. Куликов; [отв. ред. Д. П. Богиня]. — 2-е изд. перераб. — К.: Ин-т демограф. и социаль. исслед. НАН Украины, 2006. — 244 с.

13. Mansfield E. Industrial Research and Technological Innovation. An Economic Analysis. — New York: Norton, 1968. — 235 p.
14. Diffusion of Technologies and Social Behavior / Eds. Nakicenovic and A. Grubler. — Berlin: Springer, 1991.
15. Rogers E. M. Diffusion of Innovations (4th ed.). — New York: The Free Press, 1995.
16. Hagerstrand T. Innovation diffusion as a spatial process. — Chicago: University of Chicago Press, 1968.
17. *Кругликов А. Г.* Системный анализ научно-технических нововведений / А. Г. Кругликов. — М.: Наука, 1991. — 118 с.
18. *Лапко О.* Інноваційна діяльність в системі державного регулювання / О. О. Лапко. — К.: ІЕП НАНУ, 1999. — 254 с.
19. *Антонюк Л. Л.* Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації / Л. Л. Антонюк, А. М. Поручник, В. С. Савчук. — К.: КНЕУ, 2003. — 394 с.
20. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. І. Федулової. — К.: Основа, 2005. — 552 с.
21. *Захаркін О. О.* Інноваційна діяльність підприємства: теоретичний аспект. / О. О. Захаркін // Проблеми економіки. — 2013. — № 4. — с. 274—280.
22. *Микитюк П. П.* Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. — Тернопіль: Економічна думка, 2006. — С. 49-57.
23. *Ильенковой.* — М.: Юнити, 1997 г. — 203 с.
24. *Куликова Н. Н.* Проблемы формирования единой концепции налогового стимулирования инновационной деятельности организаций // Экономика и эффективность организации производства. Сборник научных трудов. — Вып. 7. — Брянск: БГИТА, 2007. — С. 36-39.
25. *Соловьев В. П.* Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций). — К.: Фенікс, 2004. — 560 с.
26. *Балабанов И. Т.* Инновационный менеджмент. — СПб.: Издательство «Питер», 2005. — 208 с.

References

1. Kondorsje Zh. A. Jeskiz istoricheskoy kartiny progressa chelovecheskogo razuma / Zh. A. Kondorsje. — М.: Socjkgiz, 1936. — 255 s. [in Russian].
2. Tugan-Baranovskij M. I. Periodicheskie promyshlennye krizisy. Istoriya anglijskih krizisov. Obshhaja teorija krizisov: Izbrannoe / M. I. Tugan-Baranovskij. — М.: Nauka, 1997. — 573 s. [in Russian].
3. Kondrat'ev N. D. Bol'shie cikly konjunktury i teorija predvidenija / N. D. Kondrat'ev. — М.: Jekonomika, 2002. — 765 s. [in Russian].

4. Kondrat'ev N. D. Problemy jekonomicheskoj dinamiki / N. D. Kondrat'ev. — M.: Jekonomika, 1989. — 523s. [in Russian].
5. Shumpeter I. A. Teorija jekonomicheskogo razvitija (Issledovanie predprinimatel'skoj pribyli, kapitala, kredita, procenta i cikla konjunkturny) / I. A. Shumpeter. — M.: Progress, 1982. — 455 s. [in Russian].
6. Mensh G. Stalemate in Technology: Innovation Overcome the Depression. — Cambridge, Mass., 1979. — 247 p [in English].
7. Drucker P. F. Our Entrepreneurial Economy // Harvard Business Review. — 1984, Jan.-Feb. — pp. 64 — 68 [in English].
8. Druker P. Jak zabezpečiti uspih u biznesi: novatorstvo i pidpriemnictvo / Piter F.Druker; [per. z angl.]. — K.: Ukraina, 1994. — 319 s [in Ukrainian].
9. Bazhal Ju. M. Ekonomichna teorija tehnologichnih zmin: Navch. Posibnik dlja vuziv / Mizhnarodnij fond «Vidrozhennja». — K.: Zapovit, 1996. — 240s [in Ukrainian].
10. Bitjukova I. E. Innovacionnyj podhod k ispol'zovaniju informacionnyh tehnologij s cel'ju povyshenija jeffektivnosti vnedrenija rezul'tatov nauki v proizvodstvo // Nauka ta naukoznavstvo. — 2000. — №1 — 2. — S. 154 — 159. [in Ukrainian].
11. Denison E. F. Trends in American Economic Growth (1929 — 1982). — Washington, D.C.: The Brookings Institutional, 1990. — 300 p [in English].
12. Kulikov G. T. Motivacija truda najomnyh rabotnikov. Monografija / G.T. Kulikov; [otv. red. D. P. Boginja]. — 2-e izd. pererab. — K.: In-t demograf. i social'. issled. NAN Ukrainy, 2006. — 244 s. [in Russian].
13. Mansfield E. Industrial Research and Technological Innovation. An Economic Analysis. — New York: Norton, 1968. — 235 p [in English].
14. Diffusion of Technologies and Social Behavior / Eds. Nakicenovic and A. Grubler. — Berlin: Springer, 1991 [in English].
15. Rogers E. M. Diffusion of Innovations (4th ed.). — New York: The Free Press, 1995 [in English].
16. Hagerstrand T. Innovation diffusion as a spatial process. — Chicago: University of Chicago Press, 1968 [in English].
17. Kruglikov A. G. Sistemnyj analiz nauchno-tehnicheskikh novovvedenij / A. G. Kruglikov. — M.: Nauka, 1991. — 118 s. [in Russian].
18. Lapko O. Innovacijna dijal'nist' v sistemi derzhavnogo reguljuvannja / O. O. Lapko. — K.: IEP NANU, 1999. — 254 s [in Ukrainian].
19. Antonjuk L. L. Innovacii: teorija, mehanizm rozrobki ta komercializacii / L. L. Antonjuk, A. M. Poruchnik, V. S. Savchuk. — K.: KNEU, 2003. — 394 s [in Ukrainian].
20. Innovacijnij rozvitok ekonomiki: model', sistema upravlinnja, derzhavna politika / Za red. L. I. Fedulovoj. — K.: «Osnova», 2005. — 552 s [in Ukrainian].
21. Zaharkin O. O. Innovacijna dijal'nist' pidpriemstva: teoretichnij aspekt. /O. O. Zaharkin// Problemi ekonomiki. — 2013. — № 4. — s. 274 — 280 [in Ukrainian].

22. Mikitjuk P. P. Innovacijnij menedzhment: Navchal'nij posibnik. — Ternopil': Ekonomichna dumka, 2006. — 49-57 s [in Ukrainian].

23. Innovacionnyj menedzhment. Uchebnik / Pod red. S. D. Il'enkovej, — M.: Juniti, 1997 g. — 203 s. [in Russian].

24. Kulikova N. N. Problemy formirovanija edinoj koncepcii nalogovogo stimulirovanija innovacionnoj dejatel'nosti organizacij // Jekonomika i jeffektivnost' organizacii proizvodstva. Sbornik nauchnyh trudov. — Vypusk 7. — Brjansk: BGITA, 2007. — S. 36-39. [in Russian].

25. Solov'ev V. P. Innovacionnaja dejatel'nost' kak sistemnyj process v konkurentnoj jekonomike (Sinergeticheskie jeffekty innovacij). — K.: Feniks, 2004. — 560 s. [in Russian].

26. Balabanov I. T. Innovacionnyj menedzhment. — SPb.: Izdatel'stvo «Piter», 2005. — 208 s. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 05.11.2016 р.

УДК 330

А.О. Заріпова, аспірант,
кафедра економіки підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ПРОЦЕС КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОДУКТУ: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ

COMMERCIALIZATION PROCESS OF INNOVATIVE PRODUCT: COMPARATIVE ANALYSIS OF MECHANISMS

Anna Zaripova, graduate student,
Chair of economy of enterprises,
Kyiv national economic university
named after Vadym Hetman

АНОТАЦІЯ. У статті зосереджено фокус на процесі здійснення комерціалізації інноваційного продукту. Розглянуто способи комерціалізації через залучення нових технологій і методів із-зовні, а також створення спільних підприємств для здійснення виводу розробки на ринок. Розглянуто основні чинники, які пояснюють недоліки ліцензування як форми комерціалізації продукту. Окрім цього етап комерціалізації розглянуто в контексті інноваційного циклу в цілому, оскільки іноді доцільність або успішність даного процесу залежить саме від попередніх ланок циклу. Механізм, що регламентований даним підходом до розгляду комерціалізації, передбачає три основні аспекти: ідеацію, бізнес-процесінг та аспект участі. Другий механізм здійснен-